

СКАРБНИЦЯ МЕТОДИЧНИХ ІДЕЙ

6. Стельмахович М. Українська родинна педагогіка. – К. : ІСДО, 1996. – С. 49.
7. Українська література. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2013.
8. Яценко Т. О. Родинне виховання учнів 5–8 класів у процесі вивчення української літератури. – К. : Ленвіт, 2004.

Зінов'єва О. Р.*

СУПРОВІД УРОКУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ МУЛЬТИМЕДІЙНОЮ ПРЕЗЕНТАЦІЄЮ

У даній статті розглядаються питання актуальності використання мультимедійних презентацій у навчально-виховному процесі в початковій школі. Приділяється увага психолого-педагогічним вимогам до оздоблення презентацій.

Людина протягом історії свого розвитку завжди мала потребу отримувати нові знання. У ХХІ столітті, коли технічний прогрес сягнув до високих комп'ютерних технологій, знання необхідні різносторонні, щоб орієнтуватися в нескінченному потоку інформації. Крім того, Україна перебуває в умовах інтеграції до європейського освітнього простору, тому потребують оновлення та вдосконалення форми, методи і засоби навчання в школі.

На думку багатьох учених і практиків, зокрема О. Дубовик, запровадження інформаційно-комунікаційних технологій у початковій ланці освіти – це не данина моді, а необхідність сьогодення.

Метою статті є розкриття доцільності використання мультимедійних презентацій у початковій школі. Головним завданням освіти є розвиток інформаційно компетентної особистості ХХІ століття. Це енергійна, цілеспрямована, впевнена у собі людина, висококваліфікований, конкурентоспроможний фахівець. Виховати таку особистість лише традиційними методами, звичайно, буде надто складно, або навіть неможливо. Одним із шляхів розв'язання проблеми є впровадження в освіту інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій, оскільки сучасні діти народжуються в новому інформаційному просторі, знайомляться з комп'ютерною технікою раніше ніж ідуть до школи.

Мозок дитини, налаштований на отримання знань у формі розважальних програм по телебаченню, набагато легше сприйме запропоновану на уроці інформацію за допомогою медіазасобів [5].

Ці технології досить міцно увійшли у повсякденне життя людини, адже можуть замінити на уроці магнітофон, телевізор, ігрову приставку, підручник, навчити і навіть бути партнером у роботі, дозволяють істотно підвищувати ефективність

---

* © Зінов'єва О. Р.

СКАРБНИЦЯ МЕТОДИЧНИХ ІДЕЙ

навчального процесу та передавати знання, допомагають зробити урок у початковій школі інноваційним, розвивальним.

Багато науковців та педагогів досліджували використання на уроці мультимедійних проєктів як засіб підвищення якості освіти. Це О. Ващук (Національна академія наук України; Інститут держави і права ім. В. Корецького), О. Пінчук та К. Колос (інститут інформаційних технологій і засобів навчання АПН України), О. Полякова (кафедра методики та психології дошкільної і початкової освіти ІППО КУ імені Бориса Грінченка). Їхні дослідження свідчать про перевагу мультимедійних засобів навчання відносно традиційних за рахунок свого дидактичного потенціалу, а також підтверджують необхідність впровадження презентацій в систему навчання.

Опрацювавши науково-методичну літературу та періодичні видання на вказану тему, вважаємо, що в початковій школі використання мультимедійних презентацій є одним з актуальних засобів.

Мультимедіа – це система комплексної взаємодії візуальних і аудіоефектів під управлінням інтерактивного програмного забезпечення з використанням сучасних технічних і програмних засобів, які об'єднують текст, звук, графіку, фото, відео тощо в одному цифровому відтворенні [4].

Звичайно, для цього необхідно мати матеріально-технічну базу. Це електронний носій, на якому створений навчальний матеріал, комп'ютер, колонки, проектор, екран. Учитель повинен володіти певними навичками роботи з комп'ютерною технікою, уміти створювати презентації самостійно, працювати з ресурсами Інтернет, використовувати готові програми, розробляти власні. Під час демонстрації дитина одночасно може бачити зображення предмета, його рухи, чути звуки, малюнок на екрані оживає.

Дослідження психологів показали, що діти початкової ланки 80% знань, умінь та навичок здобувають через ігри, а запам'ятовують лише 10% того, що читають, 20% того, що чують, 30% того, що бачать, 50% того, що бачать і чують одночасно, 70% того, що говорять, 90% того, що роблять і говорять одночасно [2]. Таким чином, використання презентацій є доцільним і на уроках у початковій школі.

На якому етапі уроку використати мультимедійну презентацію, вибирає сам учитель. Але щоб досягти найкращого результату, учителю необхідно до початку уроку враховувати вікові особливості, особистісні якості, темперамент учнів, з якими працює, тему, етап вивчення цієї теми тощо.

Існують певні вимоги до мультимедійного супроводження уроку.

1. Зміст презентації повинен відповідати дидактичним цілям і завданням уроку.

2. Дотримання орфографії, пунктуації, скорочень, законів оформлення тексту згідно з прийнятими правилами

СКАРБНИЦЯ МЕТОДИЧНИХ ІДЕЙ

3. Відсутність фактичних помилок, достовірність представленої інформації.

4. Кожна частина текстової інформації має логічну завершеність.

5. Інформативність тексту максимальна, але лаконічна, включає тільки ключові тези.

6. Головна інформація розташовується в центрі, підпис – під картинкою, малюнком. Уникати малюнків з абстрактним значенням.

7. Не більше одного логічного наголосу за допомогою анімації.

8. Інформація подана яскраво, оригінально, привертає увагу учнів [3].

На титульному слайді вчителю, який конструює презентацію, слід вказати своє прізвище, ім'я, по батькові, назву навчального закладу, назву розробки, дату. На останньому – вказати список літератури, посилання на джерела, використані під час створення продукту.

Необхідно зазначити, що презентація не повинна мати надто велику кількість слайдів, у даному випадку важлива якість. Оптимально використовувати не більше 20 слайдів. Крім того, є певні санітарні вимоги до користування технічними засобами. На уроках першого класу робота з комп'ютером може тривати не більше 10 хв., у 2-4 класах не більше 15, безперервно переглядати презентацію можна не більше як 20 хвилин.

У своїй практиці ми часто використовуємо презентації. Застосовуємо як готові, так і власні мультимедійні проекти. Завжди пам'ятаємо й дотримуємось принципів наочності («золоте правило дидактики» за визначенням Я.А. Коменського) доступності і наступності навчального матеріалу в демонстрації навчального матеріалу. Наведемо приклад слайдів, використаних на уроці природознавства під час вивчення теми «Тварини». Вживаємо прийом діяльнісного навчання, що допомагає розвивати творчі здібності кожного учня, сприяє формуванню вмінь та навичок, за допомогою яких він зможе самостійно отримувати нові знання.

Демонстрацію першого слайду «Дикі тварини» супроводжуємо коментарем, пояснюючи, чому вони мають таку назву. На наступному слайді вказана тільки тема «Свійські тварини». Ставимо перед учнями декілька запитань: Фотографії яких тварин можна розмістити на даному слайді? Яке пояснення ви додасте до вставлених фото? Даємо завдання запропонувати приклади свійських тварин. І на наступний урок у відповідь отримуємо міні-проекти під назвою «Свійські тварини». Учні сміливо розповідають про тварин на їхніх слайдах, дають змістовне пояснення щодо способу життя домашніх тварин.

СКАРБНИЦЯ МЕТОДИЧНИХ ІДЕЙ

Дикі тварини

Живуть у природі самостійно; добувають собі їжу,
будують собі житло, доглядають своїх дітей.

Свійські тварини

Живуть ...

На уроках математики працювали над усним рахунком за допомогою сконструйованої обчислювальної машини, у яку можна ввести будь яке число, виконати обчислення за заданим алгоритмом, перевірити свою відповідь. Завдяки ефекту анімації, цифри з'являються, «вилітають» за сигналом учителя, діти зосереджено слідкують, якою буде наступна, чи правильно розв'язали приклад.

Анімацію можна додавати також до тексту, малюнків. Щоб привернути увагу до певного об'єкта на слайді, можна використати анімаційне виділення.

На уроці математики на етапі усного рахунку доцільно використовувати готові інтерактивні тренажери, що мають звукове супроводження. Вони дають можливість повторити (прочитати чи послухати) певний обчислювальний прийом.

Додавання одноцифрових чисел з переходом через десяток

Виконуючи додавання чисел з переходом через десяток, потрібно розкласти менше число на суму зручних доданків так, щоб більше число доповнити до 10.

$$7 + 6 = (7 + 3) + 3 = 13$$

3   3

Повторитись   Прослухати ще раз

Завдання

Напиши на кожному повітряному змії число, яке доповнить подані числа до 10.

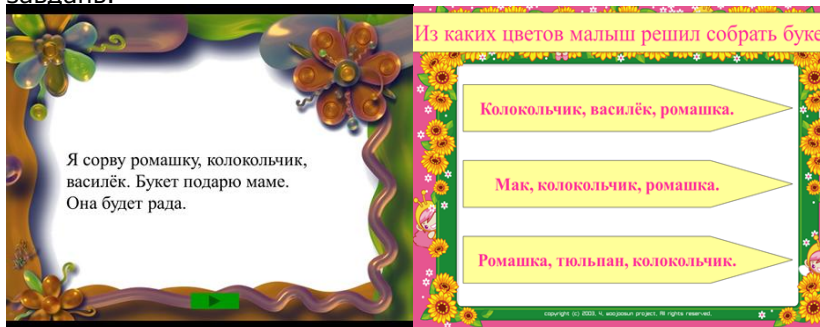
1 2 3 4 5 6 7 8 9

Повторитись

СКАРБНИЦЯ МЕТОДИЧНИХ ІДЕЙ

На уроках української мови вчимося правильно говорити, збагачуємо словниковий запас на різні теми, отримуємо навички спілкування. На звичайному уроці не кожна дитина зможе взяти участь у роботі, розіграти діалог. Багатьом школярам заважає сором'язливість, невпевненість у собі. Під час висвітлення українських народних казок «Рукавичка», «Вовк та лисиця», «Лисиця і журавель» дійових осіб казки діти побачили не тільки в підручнику, а ще й на екрані під час демонстрації мультфільму, дізналися про характер, манери поведінки, почули голос. Але потім неначе «щось трапилось із звуком». Пропонуємо озвучити мультфільм. Бажає виконувати ролі, говорити за тварин практично весь клас. Учні швидко перетворюються на ведмедя, лисичку, зайчика, спілкуються між собою, сміливо розігрують діалоги між героями казок, отримують задоволення від такої змістовної роботи.

За допомогою мультимедійної підтримки набагато простіше керувати нестійкою увагою дітей при формуванні навички читання. Презентація слугує засобом для вирішення ряду завдань.

Наприклад, вправи на розвиток куту зору, уваги, оперативної пам'яті. Останній вид пам'яті доречно формувати за допомогою зорових диктантів за І.Т.Федоренком. [6] На екрані з'являється на декілька секунд коротке речення. За допомогою анімаційних ефектів час демонстрації тексту можна регулювати. Учні повинні запам'ятати прочитане, і потім відтворити на письмі. Наступне речення має більшу кількість букв, на його читання буде відведено на 1-2 секунди більше. В результаті систематичної роботи підвищується швидкість читання, розвивається орфографічна пильність.

СКАРБНИЦЯ МЕТОДИЧНИХ ІДЕЙ

Мультимедійна презентація слугує засобом для вирішення багатьох завдань як навчальних, так і виховних. Підрастають малюки, разом з ними змінюються інтереси. Варто запропонувати їм підготувати мультимедійні міні-проекти «Професії твоїх батьків», «Ким бути», «Мої захоплення», «Моя улюблена книга», «Рослини твого краю». Діти залюбки навчаються працювати з різними інформаційними джерелами, набувають умінь відшукати потрібну інформацію, опрацьовувати її. Під час пошукової роботи діти часто звертаються по допомогу до дорослих, залучають до співпраці батьків. Спільна праця об'єднує навколо цікавої справи.

Влучно використовувати презентації під час уроків образотворчого мистецтва, знайомитись із різними стилями мистецтва, розглядати яскраві приклади архітектури, проводити віртуальні екскурсії до музеїв інших міст, країн. На уроці з основ здоров'я веселі смішарики на екрані доведуть необхідність зберігати своє здоров'я, навчать, як це робити. Застосовуємо мультимедійний супровід на батьківських зборах, де батьки можуть переглянути повчальний ролик, або частину заходу, уроку, де беруть участь їхні талановиті діти.

Звичайно, щоб підготувати на урок презентацію, потрібна колосальна праця вчителя, пошук, відбір потрібного матеріалу, конструювання слайдів, у яких повинні бути враховані всі аспекти уроку. Але коли очі дитини горять, учитель розуміє, що робота виконана не даремно.

Практикою доведено, що при використанні мультимедіа в процесі навчання зростає зацікавленість процесом і результатами навчальної діяльності; задоволеність роботою, усвідомленість і міцність знань, умінь і навиків, поліпшується емоційний стан учнів. Стиль спілкування між учителем і учнем стає доброзичливішим, базується на спільній діяльності [1].

Таким чином, з опрацьованого матеріалу, а також з власного досвіду, можна зробити висновок, що, презентації та відеоматеріали це:

1. створення динамічної інтерактивної взаємодії учасників навчального процесу; досвіду;
2. підтримка динамічної взаємодії учителя як керівника навчального процесу з усіма учнями;
3. оперативного визначення й підтвердження розуміння (або нерозуміння) учнями навчального матеріалу;
4. підвищення уважності й активності учнів;
5. поєднання процесів навчання й оцінювання результатів навчання на різних його етапах;
6. узагальнення (відстеження) рівня успішності всього класу й індивідуальних результатів учнів [1].

Мультимедійні технології дають можливість розширити уявлення про засоби навчання. Використання засобів мультимедіа з метою повторення, узагальнення та систематизації знань не тільки допомагає створити конкретне, наочно-образне

СКАРБНИЦЯ МЕТОДИЧНИХ ІДЕЙ

уявлення про предмет, явище чи подію, які вивчаються, але й доповнити відоме новими даними. Відбувається процес пізнання, відтворення, уточнення й поглиблення знань.

Література:

1. Комп'ютерні технології в освіті: навч. посібн. / Ю. С. Жарких, С. В. Лисоченко, Б. Б. Сусь, О. В. Третяк – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. – 239 с.
2. Кітаєва М. Використання мультимедійних технологій // Початкова освіта. – 2011. – №38. – С.7
3. Мультимедійний супровід уроку: основні вимоги, [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ippobuk.cv.ua/images98.pdf> - Назва з екрана.
4. Мультимедійні технології в освіті [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ru.osvita.ua/school/manage/31692/> Назва з екрана.
5. Дишлева С. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та їх роль в освітньому процесі, [Електронний ресурс] С. Дишлева. – Режим доступу : <http://osvita.ua/school/technol/6804/>.- Назва з екрана
6. Федоренко І. Т. Подготовка учащихся к усвоению знаний / І. Т. Федоренко – Київ : Рад. школа, 1980. – 94 с.

Киселёва Т. Н.*

ФОРМИРОВАНИЕ КУЛЬТУРЫ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В ПРОЦЕССЕ ВНЕКЛАССНОЙ РАБОТЫ С УЧАЩИМИСЯ

У статті розглядаються способи формування культури підприємництва як складової загальної культури особистості на заняттях клубного об'єднання спілкування школярів.

Организация экономической жизни в государстве и поведение людей, занимающихся бизнесом, влияют на каждого члена общества. Предпринимательская культура – важнейшая составляющая экономического поведения человека, поэтому её формирование является такой же актуальной проблемой, как создание среднего класса, формирование гражданского общества и правового государства в Украине.

Эта проблема волновала классиков экономической и социологической мысли – А. Маршалла, Г. Шмоллера, Й. Шумпетера, М. Вебера, П. Савицкого. Не обходят её своим вниманием и современники – Р. Рюттингер, Т. Силиг и другие.

Культуру предпринимательства определяют как «способ и результат деятельности в материальной и духовной сфере, основу которой составляют инновация, свобода, самостоятельность, ответственность и при этом риск в стремлении к прибыли» [4].

К элементам экономической культуры относят:

- экономическую свободу реализации деловой активности гражданами или их объединениями;
- законность;
- строгое выполнение обязательств;

---

* **Киселёва Т. Н.**